

Zas Latweeschu lauschu draugs.

1837. 3. Juhni.

22^{tra} lappa.

Jaunas sinna s.

Is Rihges. Widsemmes leelkungi sawu scha gadda runnas-deenu 18tâ Mei pabeidse. Islassijuschu scho reis' arri tshetr jaunus landrahtus, jo pehrnâ gaddâ tshetr ar rahwi bija aisgahjuschu. Preeksch Widsemmes Jggauku puffes tikke islassihts weens: Waimel-muischas leelkungs, landmarschals von Richter; preeksch Widsemmes Latweeschu puffes trihs: Buffles-muischas leelkungs, ge-eimerchts barons von Meyendorff, Soor-muischas leelkungs von Smitten un Raiskum-muischas leelkungs, oprchts von Wegesack.

No Rihgas puffes (imâ Juhni). Jauchs un augligs gan israhdijschis pawaffaris, ka ikkatreis semnturris jau preezajahs labbu maifes gaddu fadsihwoht, kaut gan schahds preeks tik ween zerribâ dibbinajahs. Bet pagahjuschâ neddetâ tiffkam apbehdinati zaur to wairak fâ neddetas laifâ pastahwedamu leetus lihshannu. Zihrumi un dahrsi leijas weetas pahrpulhsti ar uhdeni, tâ, ka daschs labs wehl ne warr waffaraju seht. — Jhpaschi wehl zitta skahde scho gadd' atkal mums gaddijusehs pee dahrsa kohkeem, un prohti tahda patte, pahr kahdu jau aispehrn 25tâ lappâ stahstijam, ka sawadi tahrepi kohkôs mettuschees, kas teem seedus un lappas nobeids. Gan effam arri jau us daschadu wihsî prohwejuschi schohs pohstneekus isskauft, bet wehl ne-isdewahs. — Ja kahdam no muhsu lassitajeem ta skunste buhtu sinnama, fâ tohs warroht isdeldeht, tad gan firnigu pateizibu pelnitohs, zaur schahm lappahm wisseem to darvidams sinnamu. N. L.

No Ehrzemes, Widsemme. (23. Mei.) Pirmapadesmitâ Mei ap puffdeenu leela nelaima notikke Kurreli, Ehrzemes lohpu muischâ. — Ne zil tashu no puffmuischas irr esars, tur stahrastam diwi jaunaki behrni noslihke, meita weenpadsmitis gaddus wezza un dehs desmitâ gaddâ. Tehws bija muischâ pee darbineekeem, mahte mahjâ buhdama stelleja behrnus dahrsâ, wahrpu sahles lassiht. Schee, to padarrijuschu, eet pee esera mallas un dohdahs ar rahmi us eseru. Pehz diwi woi trihs stundahm sahî behrnus melleht, bet ne kur ne atrohd. Puijscha zeppuriti useet purrinâ, ohtrâ puffê esera, kur wehjschs to bija aisnesfis. Nu stelle us muischu un dohd tehwan sinnu, ka behrni nosudduschî; schis mahjâ nahjis waffarâ ap pulsten aston, sahî melleht mihlus behrnus, ar rahmi braukdams pa eseru, bet par welti. Ohtru reisi dohdahs us esaru ar Leksi uhdens dibbeni isluhkodams, un atrohd abbus, meitu un dehsu, weenâ weetâ, ne zil tashu no mallas. Ko nu darriht! Etips wehjsch puhte un leetus lihje;

bet tehwan un mahtei ne bija wallodas, ne bija affaras, ko raudaht! — Winnâ fwehdeenâ apglabbajam mihtus behrnius ar dauds affarahm, un ne bija ne weens, kas ne buhtu raudajis! — Jo bija labbi behrni, kas klausija tehwa un mahtes wahrdu, un kas ne kad ne bija ar rahmi braukufchi pa eseru, ka scho paschu pirmu un pehdigu reisi. Puiſis seemâ eeksch ffohlas itt labbi bija mahzijeas rakstih, un dseedaja smuffi ar skannu balsi, tehwan un mahtei par firds preeku. Nu irr pagallam winnu preeks un zerriba! Abbi behrni dikti mihlejahs, tà teize mahte, un kad meita ko dabbuja no mahtes, tad puffi dewe brahtam. Nu gull abbi weenâ kappâ! — Laikam gallu bija dabbujufchi zaur to, ka weens noſlihdeja no rahma noht un ohtes tam gahje paligâ! — Tas schehligais Kungs, kas ar muhschigu mihleſtibu schohs behrnus irr mihlejis, tà kâ winsch mihto wiſſus, tohs irr atwilzis pee ſewis. Winsch nabbageem wezzakeem ar preeku un lihgsinofchanu atdohs, ko ar behdaschanu un raudaschanu irr atſaidufchi; winsch ar preeku dohs plaut, ko ar affarahm fehjam; un laikam fehahs behdu affaras noſlihzinahs to grehzigu drohschibu, zaur ko dauds bohjâ eet grehku juhâ!

— 161 —

Is Sprantſchu ſemmes. Laſſitajs daschs laikam gan peeminnehs, ka preekſch 4 gaddeem (luhko 1833, 13tâ lappâ) tanni mallâ nabbaga ſemneeks ja unu, itt ſkunſtigu ar klli bija isdohmajis, pahr ko ir laudis, ir kungi tohti brihnojahs, un ar ko, kâ to brihd' teize, ſemmi dauds labbaki warroht apart, ne kâ ar wezzu. Sadabbuja ſemneeks par gudru isdohmaschanu ne ween leelu gohdu, ir gohdasihmi pee kruhts, bet arri dauds naudas. Dirke ſewim ar scho naudu leelu muſiſchu, bet taggad — ah! ar paschu to gohdaſihmi pee kruhts, jau atkal pats ar wezzu arkli waggas dsenn, jo ſkaidri jau israhdijahs, ka ihſten' ne kas ne bija ar to jaunu. — Zatschu ne weens prahstigs zilweks kahdu leetu tapehz jau ſmahdehs, ka winna irr jauna; ja-luhko pee katras, woi derr, woi ne.

• Stahſts, kâ Salamans weetu irr atraddis Deewam falposchanasnammu uſtaisih.

Schis ſtahſts naw bihbelesſtahſts; buhtu winsch no bihbeles isnemts, tad mums tikween buhtu jarahda to bihbeles weetu, kur tas ſtahw rakstih, un ifkats tad pats warretu laſſih; bet schis ſtahſts irr tahds, kas pee teem Arabereem, kas auſtrumaſemmê un taggad arr' Juhduſemmê dſhwo, no wezztehweem us behrneem un behrnu-behrneem irr pahrstahdih, un mehſ scho ſtahſtu mihteem Latweeſcheem par labbu ſchê effam pahrtulkojufchi, tapehz ka mums irr labpatikſchana pee tahdeem zilwekeem, kas prahstigi mahk dohmaht pahr Deewa leetahm, un kas, tà kâ ſchê, tik jauki irr isdohmajufchi Deewam tahdu weetu fwehtih, kurrâ jaw zilweki bija zits zittam labbu darrijufchi, un kâ ihſteni Deewa behrni mihtigi kohpâ dſhwojufchi. — Zai weetâ, kur Jeruſaleme ſtahw, wehl ne bija ne kahda pilſſeha; tur tik ween wehl warreja redſeht labbi apkohptus tihrumus, un tur, kur Salamans Deewa nammu irr usbuhwejis, bija tihrumus, kas diweem brahtem peederreja. Tam wezzakam brahtam jaw bija

laulats draugs un masi behrini; tas jaunakais wehl dsihwoja weentulis; bet abbi kohpâ apstrahdaja sawu tihrumu, ko tee bij' no sawas mahtes eemantofschy. Kad nu ptaujams laiks bija, tad abbi brahti sawâ tihrumâ kuhlus sehje un diwas labbibas - kaudses samette, no kurrain weena tif pat leela bija, kâ ohtea. Nakti tam jaunakam brahtam, kas wehl puifschu fahrtâ dsihwoja, prahcâ schahwabs, ka tas jaw pareisi ne effoht, ka winnam tif pat leela dalka no tihrumaugleem peekrihtoht, kâ wezzakam brahtam, kam seewa un behrni irr, kas arr' gribb paehstees, un tad winsch, fluffâ prahcâ to leetu pahrdohmadams, pee sewis fazzija: es no mannas kaudses kahdus kuhlischus gribbu atneimt, un fleppeni tohs pee brahta kaudses peelikt; schis to ne mas ne mannihs un tadeht winsch arr' ne warr mannim tohs atdohht. Kâ winsch bij dohmajis, tâ winsch darrija. — Tai paschâ nakti arr' wiina brahtis no meega usmohstahs un sahlt runnagt us sawu draugu: klaus' seewin', mans brahts irr jauns, winsch dsihwo weentulis un bes paliga, un winnam naw ne weens, kas tam pee rohkas eet, un kas winnu pee gruhthu darbu eepreezina; tadeht tas gan ne buhs pareisi, ka mehhs no sawa eemantota tihruma tif pat kuhlischus effam nehmuschi, kâ winsch; zeffimees tadeht un aisnessifim kahdus kuhlischus pee wiina kaudses; winsch to rihtâ ne mas ne mannihs un tâ winnam buhs japaturr, ko mehhs effam dahwinajuschy. Kâ tee laulati draugi bij aprunnajuschees, tâ tee arr' isdarrija. — Nihcâ agri abbi brahti gahje us tihrumu un warren' brihnojahs, ka abbas kaudses ar weenu wehl weenâ leelumâ un lihdsigas bija; neds weens neds ohters sawâ firdi warreja tahdu brihnumu saprast. Ikkatrs nu wehl kahdas naktis, no sawas kaudses kuhleem nemdams, gribbeja sawa brahta teesu wairoht, bet tapehz, ka ikkatrs to paschu flaitli kuhlischy peelikke pee sawa brahta kaudsi, abbas kaudses ar weenu wehl lihdsigas palikke. Kad nu pehdigi abbi brahti weenâ nakti us reis' bij isgahjuschy, weens tâpat kâ ohters gribbedams schy brihnuma darritaju atrast, redsat! tad zits zittu atradde, kuhlischus pa plezzeem nessoht, ar ko winsch bij nodohmajis sawa brahta teesu wairoht. — Salamans, kas bij dsirdejis scho stahstu, kas ihstenu brahtigu mihlestibu mahza, effoht pehz sawas gudribas nospreedis, us scho paschu tihrumu, kas abbeem scheem labbeem brahteem peederreja, Deewam kalposchanas - nammu ustaisht, un effoht fazzijis, ka tam Debbes - tehnam labpatihkama buhs schy weeta, kas tâ kâ apleezinagt warroht, ka zilweki wehl ne effoht pawissam nederrigi palikkuschy, arridsan Deewam ar mihlestibu kalpoht. W. G.

• T a f w e h t a D e e n a .

Lihdsiba.

"Var ko gan tam muhschigam Deewam waijadsetu muhsu kalposchanas? Var ko tahs swehtas deenas swehtischana? Woi nawa weena deena tahda, kahda ta ohtea? Woi ta Deewa faulite mums ne spihd tif labbi swehdeenâs, kâ darbu deenâs? Laikam ta swehdeena tiklai preeksch teem gluschi tumfcheem kaudim eezelta," — tâ Samirus, tas jauneklis, weenâ deenâ us sawu mahzitaju runnaja. Bet tas mahzitajs winnam atbildeja un fazzija: "Up to laiku, kad Israeta beheni no sawa zeetuma atkal us Kanaânu atlaisi bija, tad pee Meso-

potamias rohbefcheem Israëliteris, wahrâ Bonus, Lewits un deewabihjigs wihrs buhdams, ar feewu un behrneem dshwoja. — Un ta Runga engelis, ittin fâ kahds Fehmina wehstneffis no ffattifchanas, pee ta peestahjhs un fazzija: Zellees un aemm pee fewim sawu feewu un sawus behrnus, un no-eij us sawu tehwa semmi, fa tu saweem laudim padohmu dohtu un teem palihdsetu pilstatus un semmi gudri waldiht. Tad Bonus atbildeja un fazzija: tas Fehuinfeh, mans lungs, gribbetu schehligi usluhfobt mannu firsnigu pateiffchanu par wiinna schehlastibu; bet fâ es ar feewu un behrneem to leelu tukfnefi pahrfstaigafchu, ne sinnadams to zekku? — Bet tas wehstneffis fazzija: eij, zellees un mahzees Fehnimam us-tizzeht. — Un Bonus, it fâ ta Runga engelis tam pawehlejis, no rihta agruma zehlahs ar feewu un behrneem, un gahje us to tukfnefi prett wakkara puffi. Bet tomehr Bonus fchaubijahs sawâ prahâ un bailigs dohmaja: kas tas buhs ar fcho zekku? — Kad tee nu fefchus deenas-gahjumus gahjufchi un lohti peekuffufchi bija, redsi, tad pafchâ zekmallâ leela telts bija ustaifita, un wihrs no tahs isgahjis, us Bonu un wiinna laudim fazzija: schê duffajt un atspirdsinajee-tees! — Un tee tur duffeja un atspirdsinaja sawu dwehfeli, un Bonus fazzija: kas irr ta Runga schehlastiba, fa mehshcheitan atspirgfschanu dabbujam. Bet kas mums us preefschu rahdihs zekku? — Un tas wihrs nahje un Bonum istahstija to zekku, un mahzija, pa kurreu puffi tam bij greeftees, un tam eedewe weenu rulli, fur winsch wiffu to bija usrafstijis atfal us fefcheem deenas-gahjumeem. To padarrijis, winsch fazzija: nu taifaites atfal us zekku, un eita ar meeru. — Un Bonus un wiffa wiinna faine, eepreezinati, taifijahs no jauna us zekku, un panesse labprah wiffu gruhumu, jo tee peeminneja allafchin tahs eepreezinafchanas, fo no ta wihra dabbujufchi. — Un kad nu atfal fefchus deenas gahjumus noftaigajufchi, tad atfal weena telts zekmallâ bija ustaifita, un atfal weens Fehmina fullainis tur bija, kas teem pawehleja duffeht, un teem zittu zekka rulli eedewe atfal us fefcheem deenas-gahjumeem. — Zâ nu tas notikke aisween, astandefinitis deenas gahjumus, kamehr tee tannî apfohlitâ semmê eenahfufchi. — Un Bonus arsinne, fa ta Runga engelis to waddijis, un lihds ar Efeu un Neëmiju par to wiffupirmaf behdas turreja, fa ta fwehta deena tapetu fwehtita; jo tee laudis bija tappufchi pahrgalwigi.“ —

”Redsi nu, Sammu,“ tà tas mahzitajs fazzija: ”zilwefa muhschs irr weens zekka gahjums, fefchi deenas-gahjumi nofihme fefchas deenas, bet ta septita deena zilwekam weena duffefchanas deena, fur ta Runga telts tam atwerrahs, fa winsch sawu zekku apdohmatu un tam Rungam ustizzetohs. — Tas besdeewigs gan ne behda par fcho teltr, un wiinna zeksch nobeidsahs tukfnefi, bet tas deewabihjigs atrohd duffefchanu un atspirdsinafchanu sawai dwehfeleri, un kad tas zekka gahjums tam nobeidses, tad winsch eenahf tai apfohlitâ semmê.“ Rln.

Lihds 2. Zuhni pee Nihges irr atnahfufchi 436 fuggi un aisbraufufchi 249.

Wrihw drikkelt. No juhmallas-gubbernementu augstas waldischanas puffed:

Dr. C. E. Napier sky.